

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA
z 18 listopada 2016 r.

**w przedmiocie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o licencji doradcy
restrukturyzacyjnego oraz niektórych innych ustaw**

Krajowa Rada Sądownictwa po zapoznaniu się z rządowym o zmianie ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego oraz niektórych innych ustaw opiniuje go negatywnie, zgłaszając do niego poniższe uwagi.

Wątpliwości Krajowej Rady Sądownictwa budzi szereg propozycji zmian przepisów regulujących nadzór nad doradcami restrukturyzacyjnymi i postępowaniami, w których oni uczestniczą. Ten sposób regulacji sprawi, że decydującym o ważnych procesowych kwestiach postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych będzie przedstawiciel władzy wykonawczej – Minister Sprawiedliwości. Projektodawca nie uwzględni bowiem konieczności oddzielenia nadzoru nad doradcami restrukturyzacyjnymi od nadzoru nad postępowaniem restrukturyzacyjnym i upadłościowym.

Rada podkreśla, że sprawy prowadzone na podstawie przepisów o postępowaniu restrukturyzacyjnym i upadłościowym zarówno w obecnym jak i projektowanym stanie prawnym, mieszczą się w pojęciu „sprawy” w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji, co wyklucza jakiegokolwiek kompetencje władcze Ministra Sprawiedliwości nad tymi postępowaniami. Z tego względu ograniczenie wyboru syndyka zarządcy bądź nadzorcy w sprawach dotyczących *przedsiębiorców mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa lub obywateli, gospodarki narodowej oraz rynku pracy, mając na uwadze skutki gospodarcze i społeczne ich ewentualnej likwidacji z powodu niewypłacalności* stanowi nadmierną ingerencję Ministra Sprawiedliwości w toczące się postępowanie sądowe oraz narusza istotę pozycji syndyka w postępowaniu upadłościowym. Wyraźną ingerencję w kompetencje sądu stanowić będą rozwiązania w projektowanych **art. 51a ust. 4** prawa upadłościowego (dalej: pu) i **art. 51 ust. 1d i art. 38 ust. 1d prawa restrukturyzacyjnego** (dalej:pr). Przepisy te zakładają, że w przypadku postępowań upadłościowych, bądź restrukturyzacyjnych dotyczących podmiotów zamieszczonych na liście *przedsiębiorców mających istotne znaczenie (...)* możliwość wyznaczenia odpowiedniej osoby do wykonywania funkcji syndyka zarządcy bądź nadzorcy będzie ograniczona jedynie do kandydatów wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości, co przeczy idei sądowego nadzoru nad tego rodzaju postępowaniami. Podobnie negatywnie Rada ocenia przyznanie wyłącznie Ministrowi Sprawiedliwości prawa do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu

odmawiające powołania takiego kandydata.

W związku z powyższym wykluczona jest także kompetencja Ministra Sprawiedliwości do żądania udostępnienia mu akt toczących się postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych, w których doradca restrukturyzacyjny wykonywał czynności nadzorcy, zarządcy lub syndyka. W tym zakresie problem nie sprowadza się wyłącznie do zakazu nadmiernej ingerencji oraz naruszenia odrębności i niezależności sądownictwa od władzy wykonawczej, ale dotyczy również nieuzasadnionej ingerencji w konstytucyjne prawo do sądu podmiotów, których wprost dotyczą te postępowania restrukturyzacyjne i upadłościowe. Krajowa Rada Sądownictwa wskazuje, że projektowany **art. 20b ust. 1 pkt 4 uldr** wydaje się stanowić naruszenie standardu określonego w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 14 października 2015 r. sygn. Kp 1/15. Projektowany przepis zakłada, że Minister Sprawiedliwości sprawując nadzór nad doradcami restrukturyzacyjnymi będzie uprawniony do *żądania wglądu do akt zakończonych lub toczących się postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych, w których doradca restrukturyzacyjny wykonuje lub wykonywał czynności nadzorcy, zarządcy lub syndyka*. Trybunał Konstytucyjny stwierdził natomiast, że *przyznanie Ministrowi Sprawiedliwości kompetencji do żądania akt spraw sądowych zakończonych prawomocnym orzeczeniem sądowym, jak i akt spraw sądowych będących w toku ingeruje w istotę władzy sądowniczej oraz narusza zasadę niezawisłości sędziowskiej*. Na gruncie rozpoznawanej przez Trybunał sprawy przepis tego rodzaju oceniony został jako niezgodny z wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą zakazu nadmiernej ingerencji, art. 173 i art. 178 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 1 Konstytucji.

Krajowa Rada Sądownictwa podkreśla, że kompetencje Ministra Sprawiedliwości nie mogą wnikać w treść czynności wykonywanych przez doradców restrukturyzacyjnych, a wprowadzane ograniczenia w zakresie podejmowania i wykonywania tego zawodu nie tylko nie mogą naruszać istoty wolności wykonywania tego zawodu, ale też mogą ingerować w tę wolność wyłącznie w niezbędnym zakresie, adekwatnym konstytucyjnie chronionym wartościom i w sposób precyzyjnie określony w ustawie. Doradca restrukturyzacyjny nie jest bowiem podmiotem organizacyjnie podległym Ministrowi Sprawiedliwości, ale pozostaje jednostką korzystającą z szeregu wolności i praw konstytucyjnych, wykonującą zawód regulowany. Rada negatywnie ocenia sposób określenia przesłanek cofnięcia licencji doradcy restrukturyzacyjnego w projektowanym **art. 18 ust. 1 pkt 6 uldr** (kryterium uporczywego lub rażącego naruszania przepisów prawa w związku z wykonywaniem czynności). Takie brzmienie przepisów, nie określające w jasny sposób przesłanek, stawia osobę doradcy restrukturyzacyjnego w pełnej zależności od wydającego decyzję Ministra Sprawiedliwości. Charakter tej przesłanki wymusza, aby w tym zakresie zagwarantować doradcom restrukturyzacyjnym wszelkie gwarancje wynikające z konstytucyjnego standardu postępowania dyscyplinarnego lub przynajmniej powiązać tę przesłankę cofnięcia licencji

z orzeczeniem sądu, z którego wynikałoby ziszczenie się tej przesłanki.

Wątpliwości budzi także proponowane w **art. 20 ust. 2a uldr** rozwiązanie odnośnie do przesłanek zawieszenia praw wynikających z licencji w razie potrzeby ochrony słuszných interesów uczestników postępowań upadłościowych lub restrukturyzacyjnych i interesu publicznego, które będzie jedynie fakultatywne, pozostające w gestii Ministra Sprawiedliwości.

Ponadto Rada wskazuje, że projektowany **art. 17 ust. 2 pkt 1** ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego (dalej: uldr) przewiduje, że obligatoryjnym elementem wpisu na listę osób posiadających licencję doradcy restrukturyzacyjnego jest obok imienia, nazwiska także data i miejsce urodzenia. Ustanowienie takiego wymagania nie zostało uzasadnione, a dodatkowo stwierdzić należy że stanowi ono odejście od przyjętego zakresu danych identyfikujących w polskim systemie prawnym jak np. obowiązujące dla identyfikacji osób fizycznych w Krajowym Rejestrze Sądowym. Rada wyraża także wątpliwości co do celowości objęcia wpisem, w myśl projektowanego **art. 17 ust. 2 pkt 5 uldr**, sygnatur spraw restrukturyzacyjnych lub upadłościowych w których doradca restrukturyzacyjny pełni lub pełnił funkcję nadzorcy sądowego, zarządcy lub syndyka.